

Cena časová a cena obecná

Pojmu „časová cena“ podle všeobecných pojistných podmínek nelze podsunovat obsah pojmu jiné ceny - „ceny obecné“. Obecná cena vystihuje jen takovou finanční hodnotu, za kterou by bylo možné pojištěnou věc prodat, nikoliv cenu, za níž může pojištěný srovnatelnou věc koupit.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 620/2003, ze dne 9.6.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce Ing. R. K., zastoupeného, advokátkou, proti žalované ... pojišťovně a.s., o zaplacení 1 200 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 13 C 322/98, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. listopadu 2002, č.j. 13 Co 538/2002-140, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. listopadu 2002, č.j. 13 Co 538/2002-140, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 21. března 2002, č.j. 13 C 322/98-114, pokud jím bylo rozhodnuto ve výroku II., že ve zbytku se žaloba zamítá, a pokud jím bylo rozhodnuto ve výroku III. o náhradě nákladů řízení, se zrušují a věc e v tomto rozsahu vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 1 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 21. března 2002, č.j. 13 C 322/98-114, uložil žalované zaplatit žalobci částku 456 600 Kč se 17 % úrokem z částky 611 800 Kč za dobu od 1. 9. 1995 do 24. 11. 1998 a se 17 % úrokem z částky 456 600 Kč od 25. 11. 1998 do zaplacení, ve zbytku žalobu zamítl a rozhodl o nákladech řízení. Vyšel ze zjištění, že účastníci uzavřeli dne 5. 9. 1994 pojistnou smlouvu č. ... za účelem havarijního pojištění včetně pojištění pro případ krádeže osobního automobilu BMW 750 iLA, SPZ ..., který byl ze dne 3. 12. na 4. 12. 1994 neznámým pachatelem odcizen. Součástí smlouvy byly Všeobecné pojistné podmínky schválené Ministerstvem financí pod č.j. 323/45060/1993 ze dne 18. 10. 1993, podle nichž, bylo-li vozidlo ukradeno, je pojistitel povinen vyplatit částku, odpovídající ceně bezprostředně před pojistnou událostí, tzv. časové ceně. Dospěl k závěru, že pojistná smlouva byla uzavřena platně ve smyslu § 788 obč. zák. a násl., ve znění v době uzavření smlouvy (dále jen obč. zák.), a pojištěnému (žalobci) vzniklo právo na plnění ve smyslu § 797 obč. zák. ve výši určené podle pojistných podmínek (§ 804 obč. zák.). Při výpočtu výše plnění soud vyšel ze závěru revizního znaleckého posudku A. A. C. E., s. r. o., podle něhož obecná cena vozidla v době před jeho odcizením činila 644 000 Kč. Nepřihlédl k časové ceně vozidla stanovené tímto posudkem na 2 146 522,10 Kč, neboť nelze vycházet z tzv. časové ceny, jež by nevystihovala dostatečně znehodnocení věci snižující její hodnotu. Nepřihlédl k posudku znalce Ing. P. Š., který vyčíslil časovou cenu vozidla ke dni odcizení částkou 1 053 000 Kč a obecnou cenu vozidla (časová cena násobená koeficientem prodejnosti) ve výši 526 500 Kč. Závěr o výši pojistného plnění odůvodnil smyslem pojištění, jímž je nahradit pojištěnému to, o co byl jeho majetek vlivem pojistné události zmenšen, přičemž by bylo nelogické a přičící se účelu pojištění, aby pojištěnému v případě pojistné události byl hrazen několikanásobek částky, za kterou je možno odcizenou věc koupit. Po odečtení 5 % spoluúčasti ve výši 32 200 Kč z částky 644 000 Kč a odečtení žalobkyní uhrazených 155 200 Kč dospěl k závěru, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci 456 600 Kč, žalobu ve zbytku zamítl. S ohledem na zjištění, že pojistná událost byla zaregistrována dne 15. 2. 1995, přičemž doba k jejímu nezbytnému šetření mohla trvat s ohledem na složitost určení výše plnění v závislosti na výjimečném typu vozidla do 15. 8. 1995, a plněno mělo být do 30. 8. 1995, uzavřel, že žalovaná je od 1. 9. 1995 v prodlení. S ohledem na § 101 a 104 obč. zák. je důvodná vznesená námitka promlčení co do částky 839 196 Kč, když o tuto částku byla žaloba ze dne 20. 10. 1998 o původně žalovanou částku 1 200 000 Kč rozšířena až dne 12. 2. 2002.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 6. listopadu 2002, č.j. 13 Co 538/2002-140, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku a ve výroku o nákladech řízení; zároveň rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Ztotožnil se se skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně s tím, že „časová cena“ ve smyslu čl. 11 odst. 7 Všeobecných pojistných podmínek je závislá na opotřebení, příp. jiném zhodnocení věci před pojistnou událostí, a protože žalobce neprokázal původ vozidla, jeho zhodnocení, ani náklady, které na toto zhodnocení vynaložil, nepředložil žalované ani technický průkaz odcizeného vozidla, ani celní deklaraci o jeho dovozu, přičemž jeho tvrzení o stavu vozidla byla nevěrohodná a neprůkazná, bylo by absurdní vycházet z hodnoty nového vozu, resp. redukované technické ceny bez zohlednění koeficientu prodejnosti na trhu a dalších

okolností.

Proti uvedenému rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozuje z § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť se domnívá, že rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam, a odůvodňuje jej nesprávným právním posouzením podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., jež spatřuje v tom, že odvolací soud určil nesprávně výši pojistného plnění a nesprávně posoudil běh doby prodlení žalované s plněním. Poukazuje na čl. 11 odst. 5 a 7 Všeobecných pojistných podmínek schválených Ministerstvem financí pod č.j. 323/45060/1993 ze dne 18. 10. 1993, podle nichž bylo-li vozidlo ukradeno, je pojistitel povinen vyplatit částku ve výši ceny, kterou mělo vozidlo bezprostředně před pojistnou událostí, kterou je tzv. časová cena, tj. cena nové věci téhož druhu a téže jakosti nebo věci s ní srovnatelné, která platila v době pojistné události po odečtení částky vyjadřující opotřebení, popř. jiné znehodnocení pojištěné věci z doby před pojistnou událostí. Namítá, že soud zcela neopodstatněně dospěl k závěru, že žalobci má být přiznáno plnění jen ve výši obecné ceny s odůvodněním, že smyslem pojištění má být jen to, o co byl vlivem pojistné události pojištěný zkrácen. Přitom však pominul, že obecná cena vystihuje jen takovou finanční hodnotu, za kterou by bylo možné pojištěnou věc prodat, ale za tuto cenu nemůže pojištěný srovnatelnou věc koupit, když tou je právě cena časová. Zdůraznil, že přiznání plnění ve výši obecné ceny nemělo oporu ve smluvních ujednání účastníků. Odvolací soud nesprávně odůvodnil svůj závěr o výši plnění svými neopodstatněnými závěry pro posouzení věci spočívající v tom, že žalobce údajně neprokázal původ vozidla, jeho zhodnocení, ani náklady, které na toto zhodnocení vynaložil, nepředložil žalované ani technický průkaz odcizeného vozidla, ani celní deklaraci o jeho dovozu, apod., přičemž nevzal v úvahu, že při sjednávání pojištění žalovaná znala předmět pojištění, jinak by pojistnou smlouvu neuzavřela. Odvolací soud měl s ohledem na znění platně uzavřené pojistné smlouvy, jejíž součástí jsou Všeobecné pojistné podmínky, vycházet z časové ceny předmětného vozidla určené v rozhodném znaleckém posudku, jež výrazně převyšuje nepromlčený uplatněný nárok žalobce ve 1 200 000 Kč. Žalobce má za to, že mu mělo být po odpočtení 5 % sjednané spoluúčasti a žalovanou již zaplacené částky ve výši 155 200 Kč přiznáno 984 800 Kč. Nesouhlasí ani se závěrem o určení počátku prodlení žalované s plněním, přičemž poukazuje na čl. 10 odst. 2 Všeobecných pojistných podmínek, podle nichž je plnění splatné do 15 dnů po skončení šetření nutného ke zjištění rozsahu povinnosti pojistitele plnit. Jestliže Policie odložila věc - šetření odcizení předmětného vozidla - dne 3. 1. 1995, což bylo žalované nahlášeno na předtištěném formuláři, pak měl být počátek prodlení stanoven na 19. 1. 1995. Žalobce napadl zároveň i výrok o nákladech řízení. Z uvedených důvodů navrhl, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a zrušil i rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II. a III. a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření k dovolání navrhla zamítnutí dovolání. Poukazuje, že v revizním znaleckém posudku, který vzal odvolací soud za rozhodující, neodečetl znalec při určení výše časové ceny jiné znehodnocení věci, jak výslovně uvádí uvedený čl. 11 odst. 7 Všeobecných pojistných podmínek, kterým je v daném případě nezjištěný počet držitelů vozidla, neověřený způsob prodeje z Ruska, nedostatky v originální výbavě apod., přičemž toto jiné znehodnocení se vyjadřuje použitím koeficientu prodejnosti vozidla při výpočtu obecné ceny vozidla, kterou použil odvolací soud pro výpočet výše plnění. Dodává, že by bylo v rozporu s dobrými mravy, aby žalobce na pojistném plnění obdržel více, než jaká mu skutečně vznikla škoda odcizením automobilu. Domnívá se, že s přihlédnutím k previsu nabídky nad poptávkou na trhu s automobily a s přihlédnutím k tomu, že předmětný automobil byl zatížen právními vadami, by žalobce za přiznanou cenu plnění mohl pořídit automobil téže kvality a téhož druhu.

Podané dovolání splňuje formální i obsahové znaky předepsané ustanovením § 241a odst. 1 o. s. ř., bylo podáno včas, osobou oprávněnou (žalobcem), řádně zastoupenou advokátkou (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 o. s. ř.) a vychází z dovolacího důvodu uvedeného v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Podle § 236 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle § 237 odst. 1 o. s. ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu

a) jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé,

b) jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil,

c) jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

V dané věci není dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť směřuje do potvrzujícího výroku rozsudku odvolacího soudu.

Dovolání není přípustné ani podle § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř., neboť soud prvního stupně rozhodl ve věci samé v pořadí prvním rozsudkem.

Zbývá tedy posoudit, zda dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Žalobce spatřuje právní otázku zásadního významu v posouzení, zda má být pojištěnému při pojistné události - odcizení vozidla - přiznáno plnění jen ve výši obecné ceny, s odkazem na smysl pojištění, že pojistným plněním má být jen to, o co byl vlivem pojistné události pojištěný zkrácen, nebo má být přiznáno plnění ve výši časové ceny v souladu se smluvním ujednáním účastníků. Za otázku zásadního významu považuje i stanovení počátku prodlení s plněním pojistitele s ohledem na určení rozhodného termínu, kterým je skončeno šetření nutné ke zjištění rozsahu povinnosti pojistitele plnit.

Podle § 237 odst. 3 o. s. ř. má rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam [odstavec 1 písm. c)] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo odvolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Otázku, zda dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam, odvolací soud řeší jako otázku předběžnou (nevydává ohledně ní žádné rozhodnutí) a jeho kladně vyjádřeným závěrem se podané dovolání stává přípustným.

Jestliže žalobce nesouhlasí se závěrem soudu o počátku prodlení žalované s plněním a poukazuje přitom na čl. 10 odst. 2 Všeobecných pojistných podmínek, podle nichž je plnění splatné do 15 dnů po skončení šetření nutného ke zjištění rozsahu povinnosti pojistitele plnit, nelze uzavřít, že v tomto směru dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam. Odvolací soud totiž neřešil právní otázku v rozporu s hmotným právem, když v souladu s § 797 odst. 3 obč. zák., podle něhož je plnění splatné do patnácti dnů, jakmile pojistitel skončil šetření nutné k zjištění rozsahu povinnosti pojistitele plnit, se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že žalobci náleží ve smyslu § 517 obč. zák. úroky z prodlení, je-li žalovaná od 1. 9. 1995 v prodlení s pojistným plněním.

Z toho, že přípustnost dovolání je ve smyslu § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. spjata se závěrem o zásadním významu rozhodnutí po právní stránce, vyplývá, že také odvolací přezkum se otevírá zásadně pro posouzení otázek právních, navíc otázek zásadního významu (jiné otázky, zejména posouzení správnosti či úplnosti skutkových zjištění, přípustnost dovolání neumožňují). Dovolacímu přezkumu proto není otevřena otázka závěru o době skončení nezbytného šetření pojistné události, neboť tento závěr není právním názorem, tedy právním posouzením zjištěného skutkového stavu, nýbrž je skutkovým závěrem o okolnosti, která je zásadní pro právní posouzení věci - práva na přiznání úroků z prodlení.

Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí nemá v této napadené části po právní stránce zásadní význam ve smyslu § 237 odstavec 1 písm. c) o. s. ř., neboť odvolací soud neřešil otázku, která by byla v rozporu s hmotným právem a odvolací soud ani z jiných okolností nedospěl k závěru o tom, že napadené rozhodnutí má v této části po právní stránce zásadní význam.

Nejvyšší soud České republiky se poté zabýval další otázkou, kterou dovolatel považoval za otázku zásadního významu, a dospěl k závěru, že otázka - zda má být pojištěnému při pojistné události (odcizení vozidla) přiznáno plnění jen ve výši obecné ceny, s odkazem na smysl pojištění, že pojistným plněním má být jen to, o co byl vlivem pojistné události pojištěný zkrácen, nebo má být přiznáno plnění ve výši časové ceny v souladu se smluvním ujednáním účastníků - je ve smyslu § 237 odst. 3 o. s. ř. otázkou zásadního právního významu, neboť byla odvolacím soudem rozhodnuta v rozporu s dosavadní judikaturou a v rozporu s hmotným právem.

Dovolání je proto podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné.

Nesprávným právním posouzením věci je pochybení soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy případ, kdy byl skutkový stav posouzen podle jiného právního předpisu, než který měl být správně použit, nebo byl-li sice aplikován správně určený právní předpis, ale soud jej nesprávně interpretoval (vyložil nesprávně podmínky obecně vyjádřené v hypotéze právní normy a v důsledku toho nesprávně aplikoval vlastní pravidlo, stanovené dispozicí právní

normy).

Nesprávné právní posouzení věci je způsobilým dovolacím důvodem jen tehdy, jestliže právě na něm napadené rozhodnutí spočívalo, jinými slovy bylo-li rozhodující pro výrok rozhodnutí odvolacího soudu.

Podle § 788 odst. 2 obč. zák. jsou součástí pojistné smlouvy všeobecné pojistné podmínky schválené orgánem státního dozoru v pojišťovnictví. Podle Všeobecných pojistných podmínek pro havarijní pojištění motorových vozidel schválených Ministerstvem financí ČR pod č.j. 323/45060/1993 ze dne 18. 10. 1993 čl. 11. odst. 5 je pojistitel povinen vyplatit pojištěnému na plnění z pojistné události odcizením vozidla částku ve výši odpovídající ceně, kterou měla odcizená věc bezprostředně před pojistnou událostí. Tato cena je podle čl. 11. bodu 7 uvedených podmínek nazvána časovou cenou, kterou určí pojistitel nebo osoba pojistitelem k tomu pověřená tak, že od ceny nové věci téhož druhu a téže jakosti nebo věci s ní srovnatelné, která platila v době pojistné události, odečte částku vyjadřující opotřebení, popřípadě jiné znehodnocení pojištěné věci z doby před pojistnou událostí.

Odvolací soud pochybil, když dospěl k závěru, že by bylo absurdní vycházet z hodnoty nového vozu, resp. redukované technické ceny bez zohlednění koeficientu prodejnosti na trhu a dalších okolností. Pochybil tak při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, když sice aplikoval správně určený právní předpis (§ 788 a násl. obč. zák.), ale nesprávně tato ustanovení interpretoval. Jestliže totiž dospěl k závěru, že pojistná smlouva byla uzavřena platně ve smyslu § 788 obč. zák. a pojištěnému (žalobci) vzniklo právo na plnění ve smyslu § 797 obč. zák. ve výši určené podle pojistných podmínek (§ 804 obč. zák.), nemohl pominout ustanovení pojistných podmínek v čl. 11 odst. 5, jež stanoví, že pojistitel je povinen vyplatit pojištěnému na plnění z pojistné události odcizení vozidla částku ve výši odpovídající ceně, kterou měla odcizená věc bezprostředně před pojistnou událostí, přičemž tato cena je podle čl. 11 odst. 7 uvedených podmínek nazvána tzv. časovou cenou, a určí se pojistitelem nebo osobou pojistitelem k tomu pověřenou tak, že od ceny nové věci téhož druhu a téže jakosti nebo věci s ní srovnatelné, která platila v době pojistné události, se odečte částka vyjadřující opotřebení, popřípadě jiné znehodnocení pojištěné věci z doby před pojistnou událostí. Odvolací soud nesprávně aplikoval své vlastní pravidlo při výpočtu výše pojistného plnění tím, že vycházel ze znalce určené obecné ceny vozidla, nikoliv časové ceny vozidla ve smyslu všeobecných pojistných podmínek. Dovolateli je třeba přisvědčit, že otázku výše pojistného plnění řešil odvolací soud v rozporu s hmotným právem (§ 804 obč. zák.), protože uvedené všeobecné pojistné podmínky neuvažují s použitím obecné ceny vozidla. Závěr odvolacího soudu je v rozporu i s dosavadní judikaturou (srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. 2. 2000, sp. zn. 33 Cdo 1867/98), podle níž pojmu „časová cena“ podle všeobecných pojistných podmínek nelze podsunovat obsah pojmu jiné ceny - „ceny obecné“. Je nutno souhlasit s dovolatelem, že obecná cena vystihuje jen takovou finanční hodnotu, za kterou by bylo možné pojištěnou věc prodat, nikoliv cenu, za níž může pojištěný srovnatelnou věc koupit, jak argumentoval odvolací soud, když tou je právě cena časová tak, jak ji vymezily všeobecné pojistné podmínky, tedy cena, určená odečtením částky vyjadřující opotřebení, popřípadě jiné znehodnocení pojištěné věci, z doby před pojistnou událostí, od ceny nové věci téhož druhu a téže jakosti nebo věci s ní srovnatelné, platné v době pojistné události.

Dovolací důvod, který vycházel z argumentu nesprávného právního posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., byl tedy v tomto směru uplatněn důvodně.

Protože s ohledem na výše uvedené nebylo možno dospět k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné, dovolací soud podle § 243b odst. 2 o. s. ř. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. listopadu 2002, č.j. 13 Co 538/2002-140, zrušil, protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i pro rozsudek soudu prvního stupně, dovolací soud zrušil i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 21. března 2002, č.j. 13 C 322/98-114, pokud jím bylo rozhodnuto ve výroku II., že ve zbytku se žaloba zamítá, a pokud jím bylo rozhodnuto ve výroku III. o náhradě nákladů řízení, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 o. s. ř.).

Další články:

- [Bolestné](#)
- [Blankosměnka](#)
- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušeni řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)